

TÜRKİYE CUMHURİYETİ

ANAYASASINDA

**ÖNGÖRÜLEN DEĞİŞİKLİKLERE
İLİŞKİN**

KANUN TEKLİFİ TASLAĞI

TÜRKİYE CUMHURİYETİ ANAYASASINDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

MADDE 1 - 7/11/1982 tarihli ve 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 88 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 88 - Kanun teklif etmeye Bakanlar Kurulu, milletvekilleri ve Türkiye Büyük Millet Meclisi daimi ihtisas komisyonları yetkilidir.

Kanun tasarı ve tekliflerinin Türkiye Büyük Millet Meclisince komisyonlarda görüşülmesi, Genel Kurulda geneli üzerinde görüşme ve tümünün açık oylaması ile başkaca özel yöntemle görüşme usul ve esasları İçtüzükte düzenlenir. Tasarı ve tekliflerin geneli üzerindeki görüşmeler; konuşmaların tümünü, soru-cevap işlemlerini ve Genel Kurul önergelerinin görüşülüp oylanmasını kapsar.”

AÇIKLAMA: Yeni İçtüzük değişikliğiyle komisyonlara da kanun teklif etme yetkisi verildiğinden bu yetki Anayasa'ya da taşınmıştır. Kanun tasarı ve tekliflerinin Genel Kurulda geneli üzerinde görüşme yapılmasından sonra soru-cevap ve Genel Kurul önergeleri işleme alınır, önergeler ayrı ayrı oylanır. Tasarı veya teklifin tümünün oylaması açık oylama şeklinde yapılır.

MADDE 2 - Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 94 üncü maddesinin üçüncü fıkrasının ikinci cümlesi ile dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İlk seçilenin görev süresi iki yıl, ikinci devre için seçilenin görev süresi yasama dönemi sonuna kadardır.”

“Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan adayları, Meclis üyeleri içinden, milletvekili genel seçiminden sonra Meclisin toplandığı günden itibaren veya ikinci devre için yapılacak seçimlerde birinci devre için seçilen Başkanın görev süresinin dolmasından on gün önce başlamak üzere, üç gün içinde Başkanlık Divanına bildirilir. Aday bildirme süresinin tamamlanmasını izleyen gün Türkiye Büyük Millet Meclisi, Başkan seçimi için kendiliğinden toplanır. Başkan seçimi gizli oyla yapılır. Başkan seçilebilmek için birinci turda üye tamsayısının salt çoğunluğunun oyunu almak gerekir. İlk oylamada bu çoğunluk sağlanamadığı takdirde en çok oy almış üç adayın katılacağı ikinci oylamaya geçilir. İkinci oylamada bu üç adaydan en çok oy alan üye Başkan seçilmiş olur.”

AÇIKLAMA: Meclis başkanlığı seçimi için aday belirleme süresi ile seçim turları azaltılmış ve biran önce seçimin sonuçlanması amaçlanmıştır.

MADDE 3 - Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 96 ncı maddesinin kenar başlığı ile birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“D. Karar yeter sayısı”

“Türkiye Büyük Millet Meclisi, Anayasada başka bir hüküm yoksa toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile karar verir. Ancak karar yeter sayısı hiçbir şekilde üye tamsayısının beşte birinden az olamaz.”

AÇIKLAMA: Yeni İçtüzük değişikliğiyle toplantı yeter sayısı uygulamasına son verildiğinden ve karar yeter sayısı değiştirildiğinden bu değişikliğin de Anayasaya taşınması öngörülmüştür.

MADDE 4 - Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 98 inci maddesinin dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Genel görüşme, toplumu ve devleti ilgilendiren belli bir konunun görüşülmesidir.”

AÇIKLAMA: Yeni İçtüzük değişikliğiyle genel görüşme, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunun yanı sıra komisyonlarda da yapılabilmektedir. Bu nedenle genel görüşmenin Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda görüşülmesini içeren hüküm kaldırılmıştır.

MADDE 5 - Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 99 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 99.- Gensoru önergesi, bir siyasi parti grubu adına veya en az yirmi milletvekilinin imzasıyla verilir.

Gensoru önergesi, verilişinden sonraki üç gün içinde Meclis Resmi Bülteninde yayımlanır. Yayımlanmasını izleyen tarihten itibaren on dört gün içinde görüşülür. Genel Kurulda yapılan görüşmede önerge sahibi, hükümet, siyasi parti grupları ve grubu bulunmayan bir milletvekili adına konuşma yapılabilir.

Görüşmeler sonunda gensoru önergesi açık oya sunulur. Önergenin kabul edilmesi halinde güven oylaması yapılır. Güven oylaması, gensorunun kabul edildiği tarihten başlayarak iki gün geçmedikçe ve yedi günden sonraya bırakılmayacak şekilde yapılır.

Bakanlar Kurulunun veya bir Bakanın düşürülebilmesi, üye tamsayının salt çoğunluğuyla olur.

Meclis çalışmalarının dengeli olarak yürütülmesi amacına ve yukarıdaki ilkelere uygun olmak kaydıyla gensoru ile ilgili diğer hususlar İçtüzükte belirlenir.”

AÇIKLAMA: Gensoru önergesinin Genel Kurulda görüşülme süresi on günden on dört güne çıkartılmış, bastırılıp dağıtılması yerine Meclis Resmi Bülteninde yayımlanması ve kabul edilmesi halinde tek görüşme yapılması kararlaştırılmıştır.

MADDE 6 - Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 100 üncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve üçüncü fıkrasında yer alan “on gün içinde görüşülür” ibaresi “**on dört gün içinde görüşülür**” şeklinde değiştirilmiştir.

“Görevde bulunan veya görevinden ayrılmış olan Başbakan ve bakanlar hakkında görevleriyle ilgili işlerden dolayı Meclis soruşturması açılması, Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının en az onda birinin vereceği bir önerge ile istenebilir. Bu önergede; hakkında soruşturma açılması istenen Başbakan veya bakanın cezai sorumluluğu gerektiren fiillerinin görevleri sırasında işlendiğinden bahsedilmesi, bu fiillerinin hangi kanun hükümlerine aykırı olduğunun gerekçe gösterilmek ve maddesi de yazılmak suretiyle belirtilmesi zorunludur.”

AÇIKLAMA: Meclis soruşturması önergesinde sadece görevde bulunan başbakan ve bakanlar hakkındaki belirsizlik netleştirilmiş ve önergenin taşınması gereken nitelikler açıkça ifade edilmiştir. Meclis soruşturması komisyonu raporunun dağıtımından sonraki görüşme süresi on günden on dört güne çıkartılmıştır.

MADDE 7 - Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 162 nci maddesinin dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, Genel Kurulda, kamu idare bütçeleri hakkında düşüncelerini, her bütçenin tümü üzerindeki görüşmeler sırasında açıklarlar; değişiklik önermeleri, üzerinde ayrıca görüşme yapılmaksızın okunur ve oylanır.”

AÇIKLAMA: Uygulamada çok sayıda ve ardı ardına yapılan oylamalar irade beyanından ziyade şekli bir işlem niteliğinde olduğundan bu duruma son verilmiştir.

MADDE 8 - **Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer ve halkoyuna sunulması halinde tümüyle oylanır.**

AÇIKLAMA: Yürürlük maddesi düzenlenmiş ve halkoyuna sunulması halinde ne şekilde oylanacağı düzenlenmiştir.